

Årsberetning for 2013/14 for Censorkorps i Matematik

Jon Johnsen

7. september 2016

Perioden

Denne beretning for Censorkorps i matematik vedrører det akademiske år 2013/14, hvori korpset betjente 5 af landets universiteter: AAU, AU, SDU, RUC og KU.

Kontakten til Institut for uddannelse og pædagogik, AU og Institut for naturfagernes didaktik, KU har ikke givet anledning til rapportering for disse i perioden.

Rapporten her medtager eksamener afholdt og evalueret af censorerne senest den 30. april 2014 (på grund af nybeskikkelsen i april 2014).

Lovgrundlaget

I perioden kom der *adskillige* nye eksamensbekendtgørelser, som havde ret komplicerede bestemmelser om deres ikrafttræden—jeg kan bedst beskrive udviklingen som kaotisk. Dette gav visse administrative udfordringer.

Ved periodens begyndelse var eksamensbekendtgørelsen nr. 666 af 24. juni 2012, der var trådt i kraft den 1. september 2012 (efter blot to år med den forrige). Hensigten med denne var primært at genindføre gruppeeksamener som en mulighed, så indfasningen af den var uproblematisk.

I rapporteringsperioden kom bekendtgørelse nr. 1518 af 16. december 2013, som var et led i den såkaldte fremdriftsreform. Dens ikrafttræden var 1. januar 2014, men med *virkning* fra 1. september 2014—dog havde § 14 om tilmelding til prøver virkning allerede fra 1. juli 2014.

For censorkorpset indebar denne bekendtgørelse dog den fordel, at behovet for censorer til bachelorrapporter og kandidatspecialer derefterdags blev kendt i den første måned af hvert semester, således at også disse censuropgaver (som noget nyt) kunne fordeles i god tid.

Men ak. Allerede inden denne bekendtgørelse fik virkning blev den ophævet. Det skete da vi fik bekendtgørelse nr. 670 af 19. juni 2014, som trådte i kraft 1. juli 2014. Denne fik virkning fra 1. juli 2014 for studiestartere, og fra 1. september 2014 for kandidatstuderende med suppleringskurser—og først fra den 1. september 2015 for alle øvrige studerende.

I lyset af ovenstående morads vil jeg i resten af årsrapporten blot referere til “eksamensbekendtgørelsen” uden nærmere angivelse, men lade det være underforstået, at det drejer sig om den på tidspunktet gældende. §-henvisninger er dog for simpelhedens skyld til den nugældende, medmindre andet fremgår.

Som tidligere vil jeg fremhæve spørgsmålet om censur ved eget fakultet eller universitet. I de ovennævnte bekendtgørelser hed det i perioden:

Censorerne må ikke være ansat ved det universitet, eller ved det fakultet, hvis universitetet er opdelt i hovedområder, hvor de skal virke som censorer, medmindre der er tale om en anden uddannelse/centralt fag, end det censoren forsker og underviser ved. Universitetets bestyrelsesmedlemmer, rektor, dekaner, institutledere og andre i tilsvarende stillinger kan dog ikke virke som censorer ved universitetet. Det skal i videst muligt omfang undgås, at eksaminatorer varetager censuropgaver for hinanden (gensidig censur).

Selvom kombinationsuddannelser, herunder især matematik-økonomi der involverer mere end et fakultet, ikke gør administrationen af reglen mere overskuelig, så har denne igen kun i få tilfælde krævet særlig behandling fra min side.

Senere skærpelse

For en god ordens skyld vil jeg nævne, at der i juli trådte endnu en ny eksamensbekendtgørelse i kraft (nr. 1062 af 30. juni 2016). Ovenstående er blevet erstattet af langt klarere og langt *strammere* regler i den nye bekendtgørelses § 53, som jeg her gerne vil fremhæve: Fra den 10. juli 2016 gælder at

- Censorer ikke må være ansatte ved det universitet, hvor de skal virke. Endda må de ikke have været ansatte i op til 2 år forud for censorgeringen.
- Censorer må ikke være adjungerede professorer/adjungerede lektorer på det universitet, hvor de skal virke.
- Bestyrelsesmedlemmerne for et universitet kan ikke virke på samme universitet som censorer.

NB. Disse forenklinger vil for *alle* de 5 universiteter, der er blevet betjent af censorkorps for matematik, give anledning til en ændret censorallokering.

Beskikkelse af nyt korps for 2014–18

Eksamensbekendtgørelsen stipulerer, at censorkorpsene skal fornyes hvert 4. år, og dette fandt sted i censorkorps for matematik med virkning fra den 1. april 2014, som berammet.

Formelt set blev processen sat i gang den 28. oktober 2013 i en skrivelse fra Styrelsen for de videregående uddannelser (SVU). Deri blev det pointeret, at de foreslåede personer iht. eksamensbekendtgørelsens §§55–56 skal

- have relevant forskningsbaseret uddannelse på *kandidatniveau*
- skal erstatte mindst en *fjerdedel* af det afgående korps.

Beskikkelsen af de nye censorer skulle vise sig at møde problemer med begge punkter. Disse skal ses i lyset af den forretningsorden, at censorformandskabet efter samråd med universiteterne skulle sende en indstilling per 1. februar 2014 til SVU indeholdende forslag om medlemmer til det nye censorkorps. Derefter skulle SVU foretage den egentlige beskikkelse.

I første omgang bad undertegnede den 5. december 2013 de fem universiteter om at fremsende deres forslag til de kommende censorer inden den 8. januar 2014. Og på korpsets websted blev der annonceret efter censuremner, hvilket fik 8–10 gode kandidater til at foreslå sig selv. Medio januar 2014 viste det sig, at disse forslag ikke var tilstrækkelige til at sammensætte et hensigtsmæssigt censorkorps (uanset beskikkelsens resultat).

Forslagene var så få, at korpset ville skulle reduceres fra 226 censorer til 170 (da hver ny censor på grund af udskiftningen af 25% muliggør genindstilling af 3 “gamle” censorer). Dette ville være klart uhensigtsmæssigt for korpsets virke indtil 2018, da korpset i 2010–2014 desværre havde vist sig at have koncentreret en mindre del af censoropgaverne på nogle få meget efterspurgte medlemmer.

For at opnå en mere ensartet belastning af medlemmerne blev det vurderet, at det kommende korps også skulle have cirka 220 censorer. Dette ville kræve yderligere 12–14 helt nye censuremner.

Derfor blev det nødvendigt at hasteindkalde flere forslag den 21. januar 2014. I denne del af processen var der kun 3 ud af de 5 universiteter, som reelt kunne eller ville bidrage til at løse problemet. Forslagene i denne runde virkede dog ikke alle til at være behovsorienterede—hvilket var ret uheldigt på grund af hensynet til mere spredning på censorerne. I sagens natur var dette ikke tilfredsstillende.

Det lykkedes dog at få sendt en nogenlunde balanceret indstilling til SVU den 31. januar 2014. Formandskabet blev dog anmodet om at indsende en revideret indstilling med ny tidsfrist, blandt andet fordi visse af de indstillede personer havde givet utilstrækkelige oplysninger om deres faglige kvalifikationer. Efter modtagelsen af den reviderede indstilling meddelte SVU den 7. februar 2014 beskikkelsen af de censorer, der er i det nuværende korps.

Det nye censorkorps konstituerede sig den 24. marts 2014 efter et *fredsvalg* til formandsposten. Det nye formandskab blev

- Jon Johnsen, AAU (censorformand)
- Bettina Dahl Søndergaard, AAU (næstformand)
- Michael Stæhr, Dansk erhverv (næstformand)
- Malene Højbjerg, Novo Nordisk (næstformand)

Det bør bemærkes, at der i korpsets “kundekreds” var et enkelt universitet, som ikke fremsatte nogen censorønsker, hverken til ny- eller genbeskikkelse. Dette fravær af samarbejde er kommenteret i årsberetningens specifikke del for det pågældende universitet.

Næste ordinære beskikkelse er berammet til at ske med virkning fra 1. april 2018. Vi forventer at indkalde universiteternes *motiverede forslag* til medlemmer af det kommende censorkorps i efteråret 2017.

Som afsluttende kuriosum kan nævnes, at jeg som censorformand for årene 2010–2014 har en samlet mail-korrespondence på 1805 skrivelser.

Overgangen til det nye censorkorps gav i øvrigt et praktisk problem. Tidligere var skæringsdatoen 1. april meget bekvem, da alle eksamener lå i januar og juni. Men da flere universiteter i disse år har kvartalsorganiseret undervisning, så kom vi i den situation, at censorer fra det afgående korps kunne udpeges til eksamener, som strakte sig fra ultimo marts 2014 og ind i april. Problemet blev erkendt i januar 2014 og løst ved en forlængelse af disses beskikkelse til og med april 2014, som blev meddelt af SVU på min anmodning.

Korpsets anvendelse

Opgørelsen er udført for eksamenerne afholdt fra oktober 2013 til og med april 2014 (7 måneder), da censorerne i korpset derefter blev udskiftet. Anvendelsen af det nye korps ved sommereksamen 2014 medtages i rapporten for 2014/15. Dette er fordi det vil være både det enkleste og det mest retvisende.

For de første 7 måneder i 2013/14 viser allokeringen, at 97 af de daværende 221 censorer, svarende til 44%, har været benyttede (en eller flere gange). Tallet må antages at ville være langt højere, hvis det havde været muligt at medtage censuren ved sommereksamen i opgørelsen. Alligevel er dette ikke helt tilfredsstillende, da censorerne skal benyttes mindst hvert andet år (iht. bekendtgørelsen), så der er fortsat behov for **inddragelse af flere** af censorerne.

I alt er der 85 aftagercensorer svarende til 3/8 af hele korpset. Ud af disse har 32 været i funktion som censorer, dvs. 38%, hvilket sammenlignet med ovenstående 44% er en mindre underrepræsentation af de extramurale censorer.

Blandt de 97 benyttede censorer i 2013/14 har kun 17, dvs. 18% af korpset, virket som censorer på mere end et universitet. Misforholdet er stort (2010-12: 26%, 2012/13: 16%) og bør udbedres ved at undgå, at et fåtal af censorerne har mange censuropgaver—det vil igen sige **inddragelse af flere** af censorerne.

Talt med multiplicitet er censorerne blevet benyttet i alt 184 gange i de 7 måneder, hvad der svarer til 1,9 gange i gennemsnit for de 97 benyttede censorer. Medianen var kun 1 gang, idet der var over 50 censorer med 1 censoropgave i perioden, mens 16 af de 97 censorer (hver sjette) havde 3 eller flere opgaver. Igen er konklusionen, at der bør tilstræbes **inddragelse af flere** af censorerne.

Rapportereingsfrekvensen var 79%, da jeg efterfølgende har modtaget 145 evalueringsskemaer fra censorerne vedrørende de 184 eksamener. Dette er på niveau med perioden 2010–12, da tallet var 78%, mens 2012/13 lå på 89%. Rapporteringen har således undergået et **tilbageskridt** hidrørende fra to universiteter.

Niveauet burde i sagens natur ligge langt højere, så jeg skal igen opfordre alle universiteterne til at **sende samtlige skemaer** til censorformandskabet.

Kritik og ros

I perioden har blot 5 af de 145 evalueringsskemaer indeholdt en negativ kritik, hvilket vidner om at eksamenerne i matematik, stort set, forløber uden problemer.

På nær kortfattede kommentarer som “fint forløb” og lignende, så har 14 af skemaerne indeholdt de følgende kommentarer fra censorerne. Denne gang har censorerne været **kritiske** overfor flere universiteters eksamensprocedurer, jævnfør mine understregninger:

- Fint forløb. Intet at bemærke.
- Fin atmosfære.
- Det er stadig tvivlsomt, at censor skal give en karakter, som bygger på både den mundtlige præstation og opgavebesvarelser, når der ikke er sat tid af til at rette opgaver. Det fungerer ved at vi ser på de gennemrettede opgaver, hvis der er tvivl, men ideelt set burde censor have tid til at se på alle opgaver inden eksamen.
- God eksamensopgave der dækkede pensum godt og gav de studerende mulighed for at komme videre, selvom et delspørgsmål ikke kunne besvares.
- Censormødet ikke tilfredsstillende pga. mange læreres manglende tilstedeværelse. Det er ikke optimalt at censurere pr. Skype. Proceduren angående eksamensafviklingen tilfredsstillende.
- Den skriftlige prøve havde passende omfang og sværhedsgrad. Censormødet var tilfredsstillende i kraft af adskillige klasselæreres manglende tilstedeværelse, så censuren ordnedes ved Skype og telefon.

- Eksamen forløb som planlagt med 25 minutters foredrag efterfulgt af spørgsmål. Meget tilfredsstillende.
- Virkeligt god eksamen med [NN]—god struktur og velforberedte spørgsmål.
- Forløb planmæssigt og god orientering fra eksaminator.
- Højt niveau—meget gode studerende, meget velforberedte.
- Fint, mundtlig eksamen passer godt til kursets pensum.
- Alt godt. Dog faldt anden eksamensdag på en lørdag, hvilket er en smule ærgerligt.
- Velorganiseret. Fornuftige spørgsmål.
- Jeg fik først opgaverne efter at de studerende havde besvaret, grundet omstændigheder som jeg var blevet orienteret om. Imidlertid var der flere fejl i sættet, som blev rettet efterfølgende over flere omgange. Den mundtlige [prøve] består i eksamination i aspekter af den skriftlige, så det havde betydning for den mundtlige eksamen. Jeg har [dog] ingen grund til at tro at de studerendes resultat har været påvirket heraf.

Som tidligere gengives de relevante af kommentarerne i årsberetningens specifikke dele, der tilsendes de enkelte institutter.

Eksaminander

I de evaluerede eksamener har der været mindst 2464 eksaminander (talt med multiplicitet). Det kan ikke opgøres mere præcist, da ikke alle censorer opgav antallet i skemaet—og så var rapporteringsfrekvensen som nævnt kun 79%.

Ankesager

Korpset har i perioden ikke deltaget i ankenævn.

Høringer

Formændene for censorkorpserne i biologi, fysik, geografi, geologi, kemi og matematik har i fællesskab rettet henvendelse til formanden for rektorkollegiet den 23. januar 2014 i anledning af det igangværende projekt med at indføre digital eksamen ved de danske universiteter.

Dette projekt var sat igang i 2013, uden at vi havde fået information om det, hvilket er tankevækkende i lyset af den daværende eksamensbekendtgørelses

§50 stk.2 nr. 2: Censorformandskabet skal som led i kvalitetssikringen af uddannelsernes prøve- og eksamenssystem . . . rådgive universiteterne om prøvernes form og indhold.

§59, stk. 2: En censor skal . . . rådgive om prøvesystemet, herunder dets form og indhold, og om det fungerer efter sit formål og i overensstemmelse med uddannelsens/det centrale fags og undervisningens mål.

Med henvisning til disse og andre bestemmelser valgte vi derfor at rette uopfordret henvendelse til rektorkollegiet om de mange problemer, der kunne imødeses ved digital eksamen indenfor naturvidenskab.

Som eksempler kan nævnes behovet for at lave matematiske formler, tegninger af fysiske systemer, skitser af molekylstrukturer, osv. Eksaminanderne skal også kunne overskue flere dokumenter på en gang, såsom luftfotos, kort i A3 format etc. Det stiller endog meget store krav til betjeningen af tekstbehandlingsprogrammer og dokumentvisere mm. at kunne håndtere disse ting under tidspres ved eksamen—og typisk er det netop ikke denne betjening eksaminanderne skal prøves i. Ydermere kan der ved database opslag i f.eks. geologi og statistik være et problem med tidsbegrænset abonnement, eller at online adgang ikke kan forhandles på plads for eksaminander og/eller censorer.

Disse og flere problemer blev, som nævnt, meddelt i en fælles skrivelse til rektorkollegiet den 23. januar 2014. Den 30. januar meddelte rektorkollegiet, at vi skulle stile henvendelsen til den projektledende vicedirektør på “AU Studieadministration”. Den 11. marts modtog vi så et udførligt svar derfra, indeholdende dels den oplysning at et fælles IT-system var under udarbejdelse af AAU, AU, RUC, CBS og KU i samarbejde med firmaet Arcanic, dels mange overvejelser om hvad IT-systemet skulle kunne og ikke kunne. Det blev dog pointeret i svaret, at digital eksamen kun skulle indføres for de *egnede prøveformer*.

Javel. Hvis AAU, AU, RUC, CBS og KU havde ønsket censorformændenes hjælp til at afgrænse de egnede prøveformer tidligt i udviklingsarbejdet (f.eks. for at udnytte ressourcerne effektivt), så havde i hvert fald undertegnede gerne medvirket dertil som en naturlig del af opgaverne i §50, stk. 2 nr. 2.

Fordeling af censuropgaver

Censuropgaverne fordeles iht. bekendtgørelsens § 52 af censorformanden.

I praksis indkaldes *forslag* til censorfordeling fra institutterne, pr. 15. november og 1. maj fra de semesterorganiserede universiteter og 4 gange årligt fra de kvartalsorganiserede. Derefter meddeler jeg snarest belejligt, hvorvidt forslaget kan godkendes, og hvilke ændringer der evt. er nødvendige.

Denne fleksible ordning forudsætter naturligvis, at man på **institutterne er villige til at** efterleve bekendtgørelsens krav om at

- censorerne i korpset skal **alle bruges regelmæssigt** (mindst hvert 2. år og ved flere universiteter), og
- **gensidig censur undgås** i videst muligt omfang.

Begge dele kunne tilgodeses enkelt, ved at man instruerer medarbejderne i at inddrage en **bred vifte af censorer** i forslagene; jvf. afsnittet “Korpsets anvendelse”.

Af hensyn til det første beder jeg direkte om, at man stiler mod at bruge aftagercensorer til 1/3 af opgaverne (hvilket tidligere var et formelt krav).

Udvidelser af korpset

Der er ikke i perioden foretaget ekstraordinære nybeskikkelser til korpset.

Dog er der undtagelsesvist givet ad hoc-tilladelse ved 1 eksamen til at anvende en cand.oecon. fra censorkorpset i økonomi som censor ved en specialeeksamen. Ved samme lejlighed blev det pointeret overfor det eksaminerende universitet, at deres uddannelse i matematik-økonomi kun betjenes af censorkorpset i matematik (i henhold til akkrediteringsskrivelsen). Studieordningen er siden blevet konsekvensrettet desangående.

Møder

I bekendtgørelsens § 52, stk. 3 hedder det at

“censorformandskabet medvirker til en løbende dialog om udviklingen i prøve- og eksamenssystemets kvalitet, herunder eksamensopgavernes kvalitet, ved mindst hvert andet år at afholde censormøder med censorerne i censorkorpset og kontaktmøder mellem universiteterne, herunder aftagerpaneler, og censorerne.”

I perioden så jeg ikke behov for disse møder, men hvis der blandt censorerne eller på institutterne ønskes møder af den art, så hører jeg gerne nærmere derom.

Derimod har der flere gange vist sig **konkrete behov** for at kommunikere hensigterne med (specifikke dele af) de nye eksamensbekendtgørelser ud til både studieledere, institutledere og fakultetskontorer. Dette har jeg så gjort efter bedste evne — og jeg skal gerne fortsætte med det, hvis behovet skulle opstå igen.

Med venlig hilsen

Jon Johnsen
Formand for Censorkorps i matematik